

שיכון ניות לעולים אנגלוסכסים, ירושלים, 62-1959

"ניסיתי דרך אחרת. חיפשתי שורשים, קשר עם המקום, עם הקרקע, עם השיפועים".¹

המזמין: אגודה שיתופית אמריקאית-קנדית לשיכון בירושלים בע"מ
תכנון: דוד רוניק, מוריס סגל
ייעוד: דיור ציבורי ל-62 משפחות זוגות צעירים, עולים מארצות
דוברות אנגלית
שטח האתר: 16 דונם
חומרים: בטון, אבן, לוחות אבן

קהל יעד: שיכון ניות² לעולים אנגלוסכסים הוא יוזמה פרטית של קבוצת עולים מארצות דוברות אנגלית, שהתאחדו סביב מטרה משותפת - הקמת שכונת מגורים מרווחת בעלות סבירה, עם גינה לכל דירה. לאחר נסיונות כושלים למצוא אזור קשבת במסדרונות משרד השיכון, שהיה טרוד באותן שנים בהיקפים עצומים של בנייה ציבורית, החליטו המייסדים לעשות מעשה ולטפל בהקמת השכונה בדרכם. כוונתם הייתה להקים שכונת מגורים שתתייחד באופיה ממאסות השיכונים החדגוניים שנבנו בכל רחבי הארץ בשנות ה-50.³

סקס הנחת אבן-פינה לשיכון ניות
The cornerstone laying of the Nayot neighborhood

בשלב ראשון זמנה אסיפה של זוגות צעירים מקרב עולי אמריקה.⁴ ארבע שנים חלפו עד שהצליחו לגייס 62 זוגות מחויבים, את האדמה (קרן קיימת לישראל) ואת הכספים הנדרשים (הוקמה קרן למשכנתאות בתנאים נוחים) ולמצוא את האדריכל המתאים (רוניק התפרסם אז בזכות בית הכנסת בקמפוס גבעת רם, שתכנן עם היינץ ראו), שישתף פעולה עם ועד הדיירים.⁵ בין המשתכנים נערך סקר בשאלות גודל המשפחה, הצרכים, הרצונות והאפשרויות, ותשובותיהם שימשו בסיס לתכנון.

סביבה: המתחם ממוקם בשכונת נווה-שאנן מול עמק המצלבה, על מדרון הריי סלעי. הבנייה בשיכון לעולים אנגלוסכסים ערוכה בתוכנית ישרת-קווים (אם כי הבניין הארוך מתעקל קלות בהתאם לתוואי הטופוגרפיה), המכפילה במקצבים חזרתיים כמה תבניות יסוד, בדומה למערך הפרישה של המבנים הנמוכים במזיאון ישראל הסמוך, שתוכנן כמה שנים לאחר מכן (1965) על-ידי אל. מנספלד ודורה גד.⁶ התבנית המודרניסטית הזאת מהדהדת בדרכה את הבנייה הכפרית ה"אורגנית", הנהוגה בטופוגרפיה הררית.

הבניין: רוניק תכנן שכונה ייחודית בקנה-מידה אנושי, שיש בה בניינים נמוכים עם כניסות נפרדות וגינות פרטיות לכל יחידת דיור, כאשר הרווחים בין הבניינים מאפשרים את הרחבת הדירות בעתיד. הקשב לצרכים האישיים אינו בא על חשבון התבנית הכללית, ונוצרת שכונה של "כולם יחד וכל אחד לחוד": מסגרת הומוגנית לקיום הטרוגני, פונקציונליות הומנית לצד חשיבה מודולרית, שכונה של פעם ושל היום.

הטופוגרפיה הקשה הכתיבה פתרונות לא שגרתיים. בסקיצה הראשונה תוכננו ממישה בניינים דו-קומתיים, ביניהם בניין באורך 180 מ'. רוניק סבר שבניינים נמוכים, הבנויים לפי קווי הטופוגרפיה ונשטפים בשמש דרומית, יתרמו לאיכות החיים בשכונה. אבל הוועדה המחוזית לבנייה חששה ממיחזור הצפיפות והעליבות שאיפיינו את בתי אונגרין ואת ימין-משה של אותם ימים,⁷ ודרשה לשבור את הבניין הארוך. רוניק, שסירב לפגוע בעיקרון האסתטי של קו רקיע רציף, עמד על דעתו והתוכנית אושרה בסופו של דבר.

גם חלוקת הדירות יצרה מתח בין הדיירים, שחששו מיצירת מעמדות מתוקף המגורים בבניין הארוך (שהלם, לדעתם, "פועלים") או בבניינים הקטנים (שדירותיהם הגדולות, בשטח מאה מ"ר האחת,

1 רוניק מצוטט מתוך שיחה עם יעקב מלכין, ראו לעיל הערה 1 "בית הכנסת המרכזי בקמפוס גבעת רם".

2 מקור השם ניות בתנ"ך, שמואל"א יט: 20-21. שם הסתיר שמואל הנביא את דוד מפני זעמו של שאול המלך.

3 מבחינה זו הקדימה ניות את המבצע הממלכתי לשיפור רמת הבנייה בדיור הציבורי, שהחל בסוף שנות ה-60 עם שליחת צוותים לשטח והפקת לקחים מהטעויות שנעשו בשנות ה-50 וה-60.

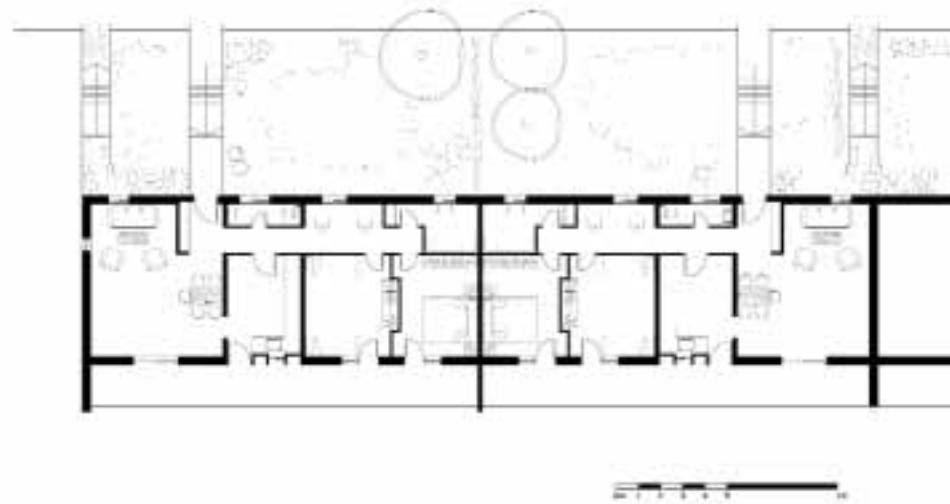
4 ורנר לובל, אז נשיא הסיניף הירושלמי של התאחדות עולי אמריקה ולימים הבעלים של חברת "אנגלו-סכסון", הוא שהקים, עם ימים נוספים, את האגודה השיתופית שטיפלה בפרויקט.

5 בראשית הדרך השתתפו בפרויקט שלושה אדריכלים: מוניק טרוס, שביקש לתכנן שכונה של בתים פרטיים ופרש בשלב מוקדם, ומוריס סגל, שעבד עם רוניק עד שלב תוכנית העבודה, ראו מלכין, לעיל הערה 1 "בית הכנסת המרכזי בקמפוס גבעת רם".

6 הבנייה הנמוכה והמודרניסטית של המזיאון המתפרשת בשטח בצניעות, מזכירה את התוכנית המוקדמת של לודוויג מיס ואן-דה-רוהה לפרויקט וייסנהוף בשטוטגרט (1927), שנדחתה על-ידי פרופ' פאול בונאץ (Bonatz), חבר הוועדה המרכזית של הפרויקט, בטענה שהיא חובבנית ונראית (למרבית האירופאים) כפרב ירושלמי. בסופו של דבר יושמה תוכנית אחרת של מיס. לפרויקט וייסנהוף המפורסם, שהיה למעשה מעבדה חיה לבחינת חידושים בתפיסות מגורים, חומרים וטכנולוגיית בנייה, הזמנו 17 אדריכלים מרכזיים בני הזמן, ביניהם ולטר גרופיוס, מרסל ברוייר וברונו טאוט; ראו: Karin Kirsch, *The Weissenhofsiedlung Experimental Housing, Built for the Deutscher Werkbund, Stuttgart 1927* (Stuttgart: Deutsche Verlags-Anstalt, Institut für Auslandsbeziehungen, 1922), pp. 8-9

1st floor plan תוכנית קומה א'

Ground floor plan תוכנית קומת הקרקע

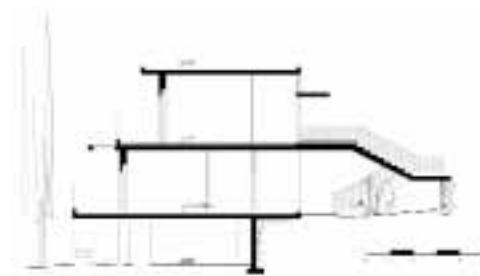
7 שכונת ימין־משה, שנבנתה מחוץ לחומות העיר העתיקה ביזמת משה מוטיפיורי ב־1860, היא דגם מובהק של שכונה מסורתית, עם עשרים יחידות דיור, שני בתי כנסת וטחנת רוח שסיפקה עבודה לתושבים. אחרי 1967 שופצו בתי השכונה והוקמו בה מרכז לאמנות, גלריות ובית "משכנות שאננים" המארח אנשי רוח.

נועדו ל"גבירים". בסופו של דבר נבנו שמונה בנייני רכבת נמוכים, באורכים שונים. הגישה המודולרית סטנדרטית בתפיסתה, בעוד שתכנון הפנים ייחודי לכל משפחה. ברוב הדירות שני חדרי שינה, סלון ומרפסת לכל האורך, בתכנון גמיש שהביא בחשבון התרחבות בעתיד לכיוון הגינה (בשטח של כארבעים מ"ר). בדירות העליונות הצטמצמה אפשרות ההרחבה לסגירת המרפסות.

הפרוגרמה, שהוכנה עם ועד הדיירים, כפופה לתקנון האגודה ומחייבת גם במקרה של שינויים עתידיים (סגירת מרפסת באבן ובזכוכית, מתקן כביסה בגינה, ועוד). כמו כן הוחלט שלא למתוח גדרות בין הגינות ולהסתפק בסימון גבולות. הכניסה הנפרדת לכל דירה ומבנה הרכבת החוסך בקירות חיצוניים הזילו את הבנייה ותרמו לשקט ולפרטיות (בניגוד לחדרי מדרגות משותפים, או לריבוי של קירות חיצוניים הסמוכים מדי לקירות השכנים ולחלונותיהם). התכנון הנוקשה, שבהיבט מותיר חופש פעולה רב בידי המשתכנים, הוכיח את עצמו בסופו של דבר. לשכונה יצאו מוניטין והתחלופה בה, במשך השנים, מזערית.

התמצאות: הבניינים הדוקומתיים זרועים על הגבעה במקביל זה לזה, כשהרחובות נמתחים ברווחים ביניהם, בציר מזרח/מערב, כך שלכל בניין חזית צפונית (שבה ממוקמות הכניסות) וחזית דרומית, הפונה אל הנוף והשמש. 62 דירות במתחם, שכל אחת מהן זוכה בכניסה נפרדת ובגינה הודות לניצול נבון של מדרון ההר. הגינות הצפוניות הקטנות, מעין חצרות כניסה, שויכו לדירות העליונות, ואילו הגינות הדרומיות הגדולות צורפו לדירות התחתונות.

חתך רוחב Cross-section

7 The Yemin Moshe quarter, established outside the Old City walls upon the initiative of Moses Montefiore in 1860, is the quintessential archetype of a traditional neighborhood, with twenty habitation units, two synagogues, and a windmill that provided work for the local residents. After 1967 the project's houses were renovated and an Arts Center, galleries and the Mishkenot Sha'ananim guesthouse, used by visiting intellectuals, were constructed.

attentiveness to personal needs did not come at the expense of the general structure, thus creating a neighborhood of "everyone together and each to his own": a homogenous system for heterogeneous existence, humane functionality alongside a modular concept, a neighborhood of the old days and of the present at one and the same time.

The harsh topography dictated unconventional solutions. The first sketch included five two-story buildings, among them a 180 m. long building. Reznik believed that low-rise buildings, constructed according to the topographic lines and washed in the southern sun, would contribute to the quality of life in the neighborhood, but the Regional Planning Committee was afraid of recreating the congestion and wretchedness that typified the Ungarin and Yemin Moshe houses in those days,⁷ and demanded to break down the long building. Reznik refused to interfere with the aesthetic principle of a continuous skyline, and the plan was eventually approved.

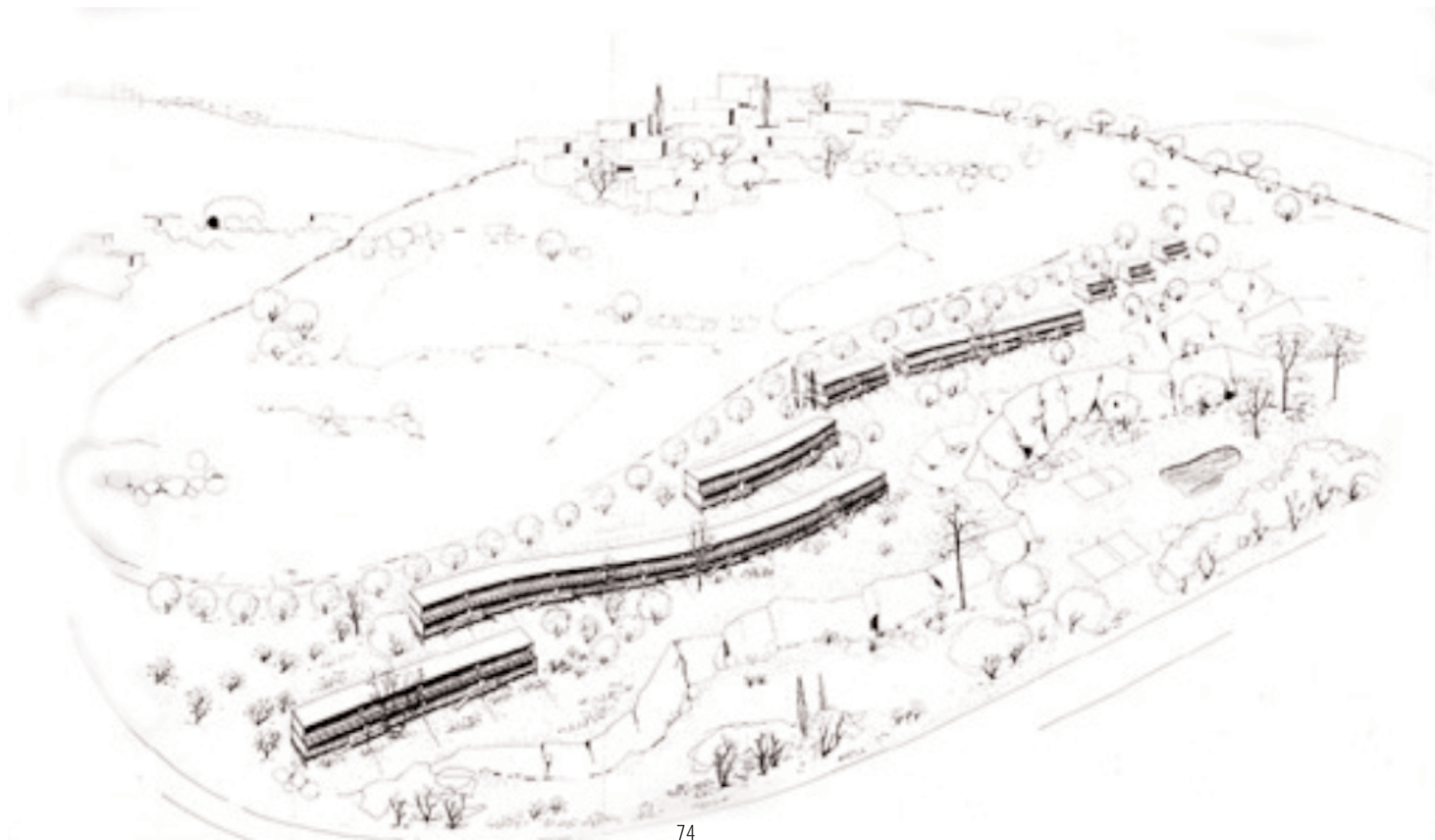
Moreover, the apartments' division created tension among tenants who feared it would result in a class distinction between those living in the long building (which, to their mind, was suitable for "blue collar workers") and those living in the smaller ones (whose large apartments, 100 sq. m. each, were designed for "the more affluent"). Finally, eight low-rise railroad buildings in varying lengths were constructed.

The modular perception is essentially standard, while the interior design is unique to each family. Most of the apartments contain two bedrooms, a living room and a full-length verandah, in a flexible design that took future expansion toward the garden into consideration (approx. 40 sq. m.). In the upper apartments, the expansion potential was limited to the ability to close off the balcony.

The program, prepared in collaboration with the tenant committee, was subject to the Society's codex and was binding even in the case of future changes (such as enclosing a balcony with stone or glass, installing a clothesline in the garden, etc.). Furthermore, it was decided not to erect fences between the

gardens, but to settle for territory markings. The separate entrance to each apartment and the railroad structure which saves in exterior walls reduced construction costs and contributed to the silence and privacy (unlike common stairwells or a multiplicity of exterior walls too close to the neighbors' walls and windows). The rigid design, which at the same time leaves considerable leeway to tenants, proved itself in the end. The neighborhood earned a good reputation, and rotation in it has been minimal over the years.

Orientation: The two-story buildings are scattered on the hill, in a parallel arrangement; the streets extend between them, along the east-west route, so that each building has a northern façade (where the entrances are located) and a southern façade, facing the landscape and the sun. The complex includes 62 apartments, each with a separate front entrance and a garden, thanks to the wise use of the mountain slope. The small northern gardens, akin to entrance courts, were assigned to the upper apartments, while the larger southern gardens were attached to the lower apartments.

Nayot: A Development for Anglo-Saxon Immigrants, Jerusalem

"I tried a different way. I sought roots, a bond with the place, with the land, with the slopes."¹

Commissioning body: American-Canadian Housing Project in Jerusalem Cooperative Society Ltd.

Architects: David Reznik, Maurice Segal

Designation: Public housing for 62 families and young couples, immigrants from English-speaking countries

Site area: 16 dunams (4 acres)

Materials: Concrete, stone, stone facing

Target public: The Nayot² Development for Anglo-Saxon Immigrants was the private initiative of a group of newcomers from English-speaking countries, who united around a common goal — the construction of a spacious residential neighborhood at reasonable cost, with a garden for each apartment. After failed attempts to strike a responsive chord in the Ministry of Housing corridors, which in those years was busy with a vast volume of public construction, the founders decided to take charge of the neighborhood's construction. Their intention was to construct a residential neighborhood that would be distinguished from the masses of monotonous housing projects constructed throughout the country in the 1950s.³

Initially, a meeting of young couples from the American immigrant community was convened.⁴ Four years passed before they managed to gather 62 committed couples, the land (Jewish National Fund), and the required funds (a mortgage on favorable terms) and to find a suitable architect (Reznik was coming into prominence at the time for the Givat Ram Campus Synagogue he designed with Heinz Rau) who would collaborate with the tenants' committee.⁵ A survey was held among future tenants concerning family size, needs, wishes and possibilities, and their answers served as the basis for the planning process.

Site: The complex is located in the Neve Sha'anun neighborhood, on a rocky mountain slope opposite the Valley of the Cross. Construction of the neighborhood was set in a straight-line scheme (although the long building curves slightly in keeping with the topographic route), that replicates several basic patterns in repetitive rhythms, similarly to the arrangement of the low-rise buildings in the adjacent Israel Museum that would be designed several years later (1965) by Al. Mansfeld and Dora Gad.⁶ This modernist format echoes the "organic" rural construction customary in mountainous topography.

Project: Reznik designed a unique neighborhood on a human scale, comprised of low-rise buildings with separate entrances and private gardens for each residential unit, with space between the buildings allowing for future expansion of the dwellings. The

- 1 Reznik, quoted from a conversation with Yaakov Malkin, see n. 1 for "The Hebrew University Synagogue, Givat Ram Campus."
- 2 The name Nayot (Naioth) originates in the Bible, 1 Samuel 19: 19-20. It was the place where the prophet Samuel hid David from King Saul's wrath.
- 3 In this respect, Nayot preceded the national enterprise to improve the quality of construction in public housing initiated in the late 1960s when teams were sent to the field to learn from the mistakes made in the 1950s and 1960s.
- 4 It was Werner Loebel, then the President of the Jerusalem branch of the Association of Americans and Canadians in Israel, later to become part owner of Anglo-Saxon Realty, who founded, with other entrepreneurs, the Cooperative Society that administered the project.
- 5 Three architects were initially involved in the project: Monik Tross, who wanted to design a neighborhood of private homes and retired at an early stage, and Maurice Segal, who worked with Reznik until the work plan stage; see Malkin, n. 1 for "The Hebrew University Synagogue, Givat Ram Campus."
- 6 The low-rise modernist construction of the Museum, modestly unfolding on site, calls to mind Ludwig Mies van der Rohe's early plan for the Stuttgart Weissenhofsiedlung (1927), which was rejected by Prof. Paul Bonatz, member of the project's Committee, on the grounds that it was amateurish and looked (ironically) like a Jerusalem suburb. Another plan by Rohe was finally implemented. Seventeen prominent contemporary architects, among them Walter Gropius, Marcel Breuer, and Bruno Taut, were invited for the famous Weissenhof project, which was a living laboratory in which to explore innovations in the perception of habitation, materials and building technologies; see: Karin Kirsch, *The Weissenhofsiedlung Experimental Housing, Built for the Deutscher Werkbund, Stuttgart 1927* (Stuttgart: Deutsche Verlags-Anstalt, Institut für Auslandsbeziehungen, 1992), pp. 8-9.

ביתן ישראל לתערוכה העולמית בניו יורק, 64-1961 (פרס ראשון בהתחרות תכנון; לא נבנה)

"ביקשתי להעמיד את המבנה, המסמל את מדינת ישראל, על תשתית רחבה ויציבה".¹

המזמין: משרד ראש הממשלה, אגודת האדריכלים

תכנון: דוד רוניק

עיצוב פנים: רפאל בלומנפלד, לזר חזקיה

עיצוב תצוגה: דני קרוון, ארנון אדר, נפתלי בזם, דן גלברט (פרש),

שמואל גרונדמן, דן רייזינגר

ייעוד: ייצוג מדינת ישראל בתערוכה בינלאומית

שטח בנוי: 3,290 מ"ר

חומרים: בטון, טיח

זמן תכנון: 1961 תוכנית ראשונה; 1962 תוכנית שנייה (ישראל ויתרה

על השתתפותה בתערוכה ותחתיה התמקדה בהכנות לתערוכה

"אקספו 67" במונטריאול)

סביבה: עם פרסום מועד התערוכה הבינלאומית בניו יורק,² יזמו משרד ראש הממשלה ואגודת האדריכלים בישראל התחרות מצומצמת, בין שמונה משרדי אדריכלים, על תכנון הביתן הישראלי, שהתבקש לבטא את "רוח העם היהודי הנאבק על קיומו, יחסו לעבר, לתנ"ך וליהדות

דגם Model

התפוצות, ותורמתו לנושא התערוכה, 'שלום מתוך הבנה'.³ הזוכים תכננו מבנה מסיבי בצומת של שלושה רחובות, הממחיש את קיומה של מדינת ישראל במאסה של חומר ומגבה אותו בעיצוב התצוגה: רצף היסטורי מפורט ומתפתל שכמו מצהיר "אנחנו פה".⁴

ביטול השתתפותה של ישראל בתערוכה מסיבות תקציביות הותירו את התוכניות על הנייר, אך הפרויקט זכה בציון לשבח בהתחרות שארגן מגזין האדריכלות החשוב *Progressive Architecture*.⁵ השופטים שיבחוהו על חלליו המשכנעים ועל ייחודו בנוף הקונוונציות שרווחו באותם ימים באדריכלות האמריקאית.⁶

בניין: הביתן עוצב כמצודה קטומה שפתחים מעטים, אופקיים וצרים, פעורים בה, והוא מתנשא לגובה שלושה מפלסים שהתנועה ביניהם זורמת על כבש ספירלי משופע. הפינות עוגלו ליצירת צללית אלגנטית המרככת את החזות הכבדה, ופני השטח חוספסו בטיח גס שאינו מעיד על הזרימה החופשית של חללי התצוגה האקספרסיביים. הביתן כולו הועמד על שני בסיסים עגולים בחזית ובסיס רחב ואלפיטי מאחור. ההגבהה יצרה קומה מפולשת, המגדירה חלל כניסה גבוה וגרם מדרגות מרווח.

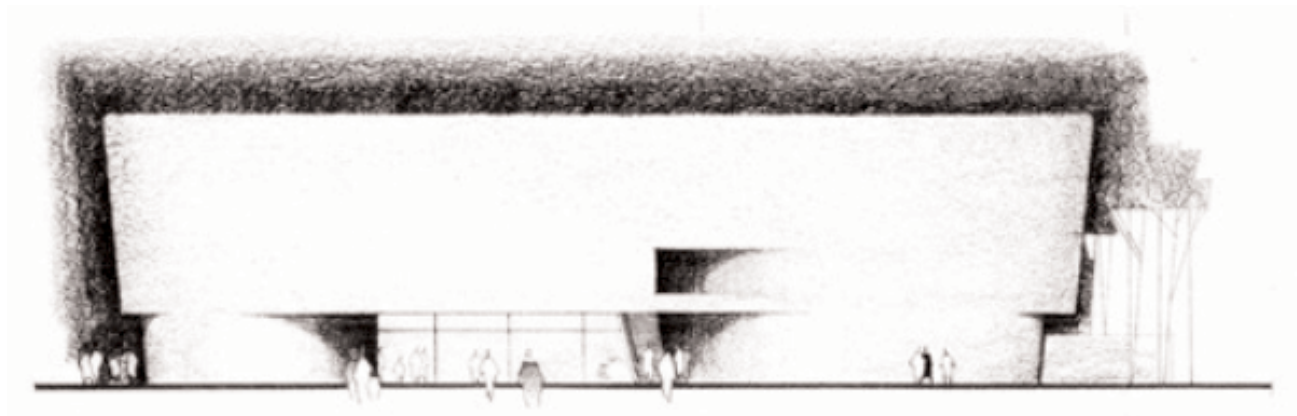
1 רוניק בשיחה עם המחברת, דצמבר 2003.

2 התערוכה הבינלאומית לשנת 1964 בניו יורק חרנה מהעקרונות שהיו נהוגים בתערוכות הבינלאומיות באירופה, בעיקר משום החשיבה העסקית (המשקיעים העיקריים היו גופים מסחריים כמו קוקה קולה, ג'נרל מוטורס ופורד קרייזלר) שדחקה את רגלי התכנים, וכמה ממדינות אירופה הסתייגו ממנה וביטלו את השתתפותן. התצוגה, ששמה דגש על טכנולוגיה, מידע, תקשורת, אנרגיה וחלל, הייתה אוטופיסטית-אופטימית והמעטיה בערך הסכנות הכרוכות בקדמה. התערוכה נכשלה בסופו של דבר גם מן הבחינה הכלכלית, למרות שהיום רואים בה נקודת מפנה המציינת את אובדן התמימות ביחס להישגי הטכנולוגיה; ראו: www.nywf64.com.

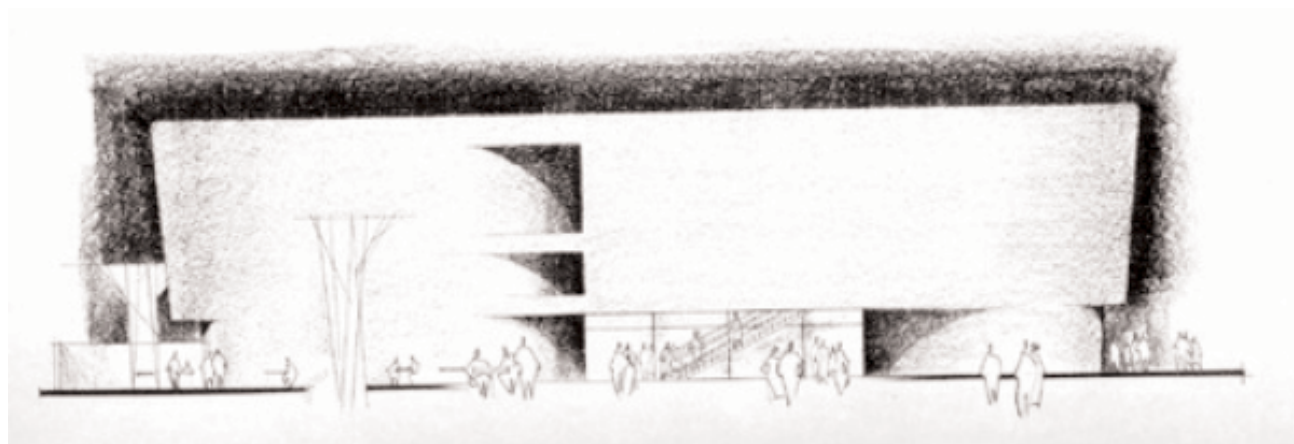
3 רוניק בשיחה עם המחברת, דצמבר 2003.

4 מרדכי אבישי, "הביתן שלא נבנה זכה בפרס", מעריב, 1.3.1964. בסופו של דבר הוקם בתערוכה ביתן ישראלי מסחרי, ביוזמה פרטית של יהודים אמריקאים ובלי אדריכל. עיצוב הפנים של הביתן, בצורת חילזון, הופקד בידי אירה קסלר וצבי גרא. במשרד ראש הממשלה הוחלט להשתמש בתוכנית של ביתן 1964 כבסיס לביתן הישראלי בתערוכה "אקספו 67" במונטריאול, קנדה, ורוניק הזמין להשתתף בתכנון לצד אריה שרון ואלדר שרון. במהלך העבודה הוכנסו בתוכניותיו שינויים מרחיקי לכת: הבטון ה"חם" הוחלף בפריקסטטים "קרים", והגג השטוח הוחלף במודולים משושים, היוצרים תבנית תזזיתית ומחזירים אור טבעי לחלל הפנימי; ראו: www.nywf64.com.

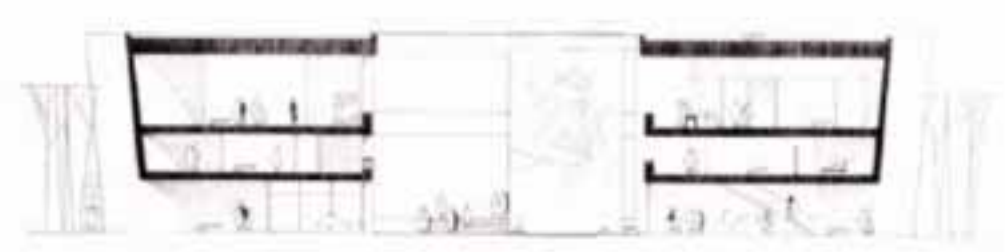
5 "Eleventh Annual Design Awards: Citation", *Progressive Architecture* (January 1964), p. 130.

North elevation תרשים חזית צפונית

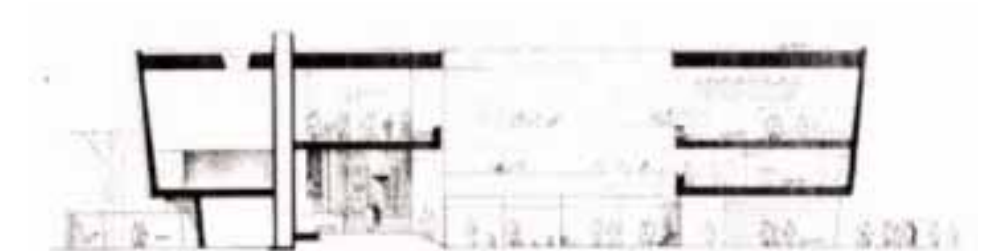
South elevation תרשים חזית דרומית

Section through the courtyard חצר דרך

Section through the staircase חצר דרך המדרגות

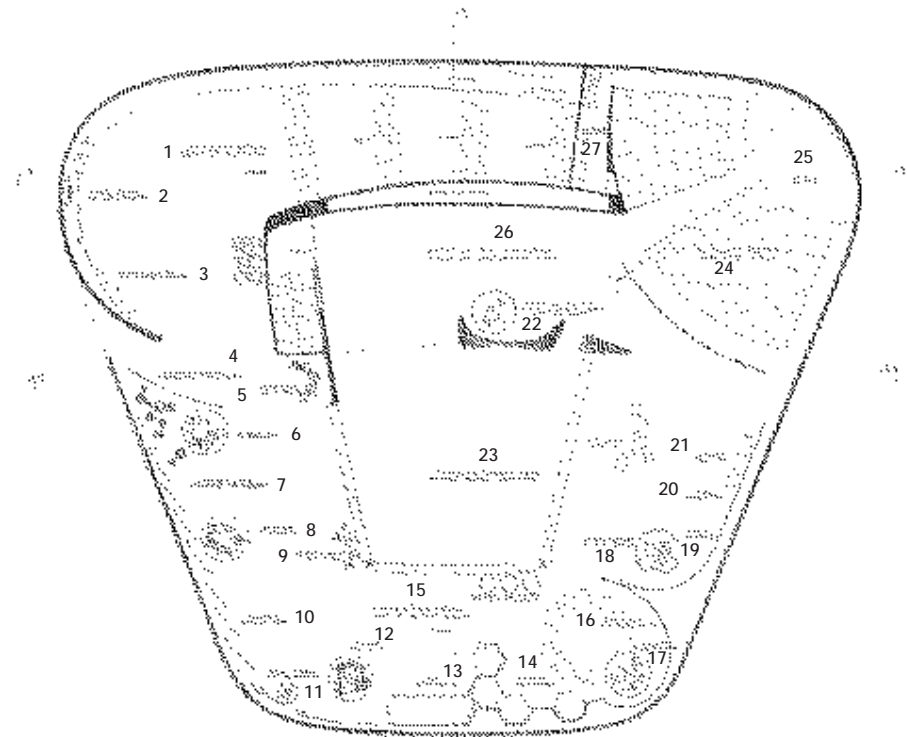

Longitudinal section חצר אורך

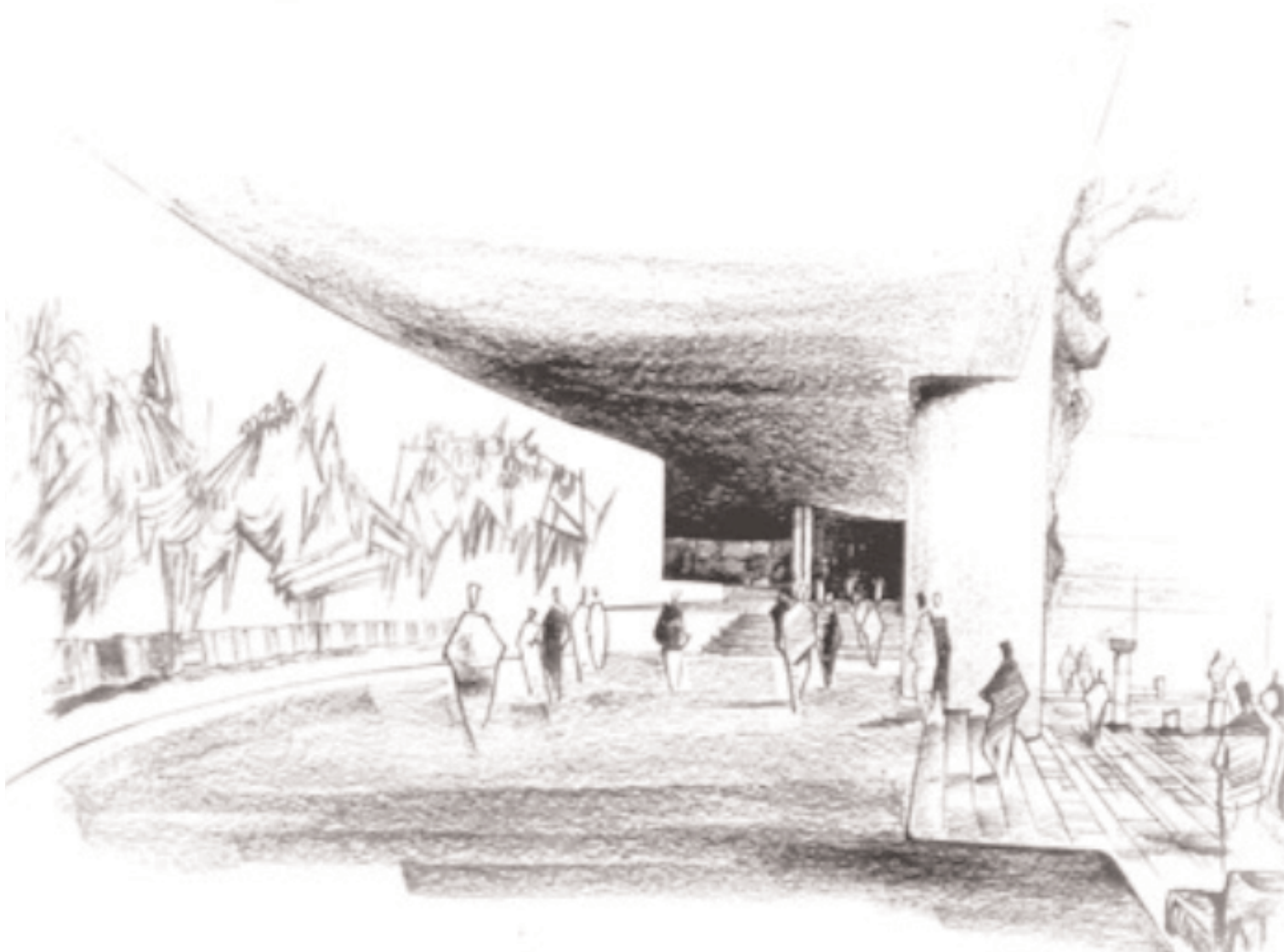
התצוגה: המעטפת המסיבית אוטמת אמנם במידת־מה את החלל המרכזי, אך התנועה בחללי התצוגה זורמת וחלקה. מרכז התצוגה מוקם בחלל הכניסה החופשי, היושב על נקודת המפגש של שלושת הרחובות. ריצופה של החצר באבן מקומית מצביע על ייעודו של החלל ומתאימו לתצוגת ממצאים ארכיאולוגיים. ספרי תנ"ך, בתרגום לשמונים שפות, מוצגים בוויטרינות בכניסה לחלל הסגור, ומשם עוקבת התצוגה אחר סיפורו של העם היהודי החוזר לארצו באמצעות תפאורה דרמטית: תבליט של הנביא ירמיהו בכניסה, המלווה בציטוט "ושבו בנים לנבולם" (ירמיה לא:16), ואמצעי תצוגה מגוונים משני צדי הכבש המתפתל ובאולמות הפנימיים השונים. הללו עוצבו כחללים אורגניים וחולקו לפי נושאים בסדר עולה, כאשר העליות לארץ מסומלות על־ידי שורת מדרגות ארוכה. בקומת הביניים תוכננה תצוגה של עבודות יד למכירה, וכן מרכז תיירות, מסעדה וחדרי מנוחה.

תוכנית קומת התצוגה Display level plan

1. אולם העליות Immigrations Hall
2. הכרזת האו"ם The UN Declaration
3. מלחמת השחרור The War of Independence
4. הכרזת העצמאות The Proclamation of Independence
5. הטיפוסים Types
6. ט"ו בשבט Fifteenth of Shvat (The New Year of the Trees)
7. כיבוש השמה Conquest of the Desert
8. שבועות Shavuoth (Pentecost)
9. כדים עתיקים Ancient Vases
10. חקלאות Agriculture
11. מפעל המים Water
12. סוכות Sukkoth (The Feast of Tabernacles)
13. בניין Construction
14. תעשייה Industry
15. כלי תעשייה עתיקים Ancient Industrial Tools
16. תרבות הגוף Sports
17. ל"ג בעומר Lag Ba'Omer
18. שמחת תורה Simchat Torah Festival
19. מדע Science
20. חינוך Education
21. תרבות המגילות The Scrolls
22. וגר זאב עם כבש And the wolf shall dwell with the lamb
23. חצר ישראל העתיקה Ancient Israel Yard
24. אולם הצגות Performance Hall
25. במה Stage
26. אולם אחרית הימים Hall of the End of Days
27. חדר אמנים Artist Chamber

Hall of the Wandering Jew: perspective פרספקטיבה: אולם היהודי הנודד

Israel Pavilion for the New York 1961-64 World's Fair (first prize in the planning competition; was not built)

"I wanted to place the building, which symbolizes the State of Israel, on a broad and stable foundation."¹

Commissioning body: Prime Minister's Office,
Israel Architects Association

Architect: David Reznik

Interior design: Raphael Blumenfeld, Lazar Heskia

Exhibition design: Dani Karavan, Arnon Adar, Naftali Bezem,

Dan Gelbert (retired), Shmuel Grundman, Dan Reisinger

Designation: Pavilion representing the State of Israel in an international fair

Built-up area: 3,290 sq. m.

Materials: Concrete, plaster

Planning timeline: 1961 first plan; 1962 second plan

(Israel withdrew from the Fair, instead focusing on preparations for the Expo '67 fair in Montreal).

Site: When the date of the New York World's Fair was publicized,² the Prime Minister's Office and the Israel Architects Association initiated a limited competition, among eight architectural offices, for designing the Israel Pavilion that would express "the spirit of the Jewish people struggling for existence, its connection with the past, the Bible, the Diaspora, and its contribution to the Fair's theme, 'Peace through Understanding.'" The winners, Reznik, Blumenfeld and Heskia, designed a massive structure at the intersection of three streets, illustrating the existence of the State of Israel via material mass, which is reinforced by the exhibition design: a detailed, winding historical continuum that seems to declare: "We are here."³

Cancellation of Israel's participation in the Fair for budgetary reasons left the plans on paper, but the project nevertheless won a citation in a competition organized by the important architecture magazine, *Progressive Architecture*.⁴ The jury commended it for its

eloquent interior spaces and for its uniqueness vis-à-vis the conventions prevalent in American architecture at the time.⁵

Project: The pavilion was designed as a truncated fortress, with only a few narrow, horizontal openings; it was three levels high, the movement between levels flowing on a sloping spiral ramp. The corners were rounded to create an elegant silhouette, softening its heavy appearance, and the surface was covered with rough plaster in contrast to the free flow of the expressive display spaces. The entire pavilion was placed on two round foundations at the front and a broad elliptical base at the back. The elevation generated an open space that defined a high entry space and a spacious staircase.

Display: The massive envelope somewhat blocks the central space, but movement in the exhibition halls flows smoothly. The heart of the display was located in the free entrance space at the intersection of the three streets. The courtyard's paving with local Israeli stone attests to the designation of the space, rendering it suitable for the display of archaeological findings. Bibles, translated into eighty languages, are showcased at the entrance to the closed space. From there the display follows the story of the Jewish people returning to its homeland by means of dramatic sets: a relief of prophet Jeremiah at the entrance, accompanied by the Biblical quote "That thy children shall come again to their own border" (Jeremiah 31:17), diverse display modes on either side of the winding ramp and in the various interior halls. The latter were designed as organic spaces and divided thematically in ascending order, the immigration waves symbolized by a long flight of stairs. A display of handicrafts for sale was intended for the mezzanine, alongside a tourist center, a restaurant and restrooms.

1 Reznik in a conversation with the writer, December 2003.

2 The New York 1964 World's Fair deviated from the principles customary in the World's Fairs held in Europe, mainly due to its business-oriented conception (the main sponsors were commercial bodies such as Coca-Cola, General Motors, Ford, Chrysler) which pushed content aside; some European countries voiced their reservation and canceled their participation. The display, which emphasized technology, information, communication, energy and space, was optimistic-utopian and paid little attention to the dangers inherent in progress. The Fair failed economically as well, although today it is regarded as a turning point marking the loss of innocence with regard to the achievements of technology; see www.nywf64.com.

3. Reznik in a conversation with the writer, December 2003.

4. Mordechai Avishay, "The Pavilion that was not Built Wins a Prize," *Maariv*, 1 March 1964 [Hebrew]. In the end, a commercial privately-sponsored Israeli pavilion was erected at the Fair, a private initiative of American Jews, without an architect. The spiral-shaped interior design was entrusted to Ira Kessler and Zvi Geyra. The Prime Minister's Office decided to use the 1964 pavilion design as the basis for the Israeli Pavilion for Expo '67 in Montreal, Canada, and Reznik was invited to take part in the design alongside Arie Sharon and Eldar Sharon. During the work process far-reaching changes were introduced into his original plans: the "warm" concrete was substituted for "cold" pre-casts, and the flat roof was replaced by hexagonal modules that generate a fidgety pattern, letting natural light into the interior; see www.nywf64.com.

5. "Citation: Israel Pavilion for the 1964 World's Fair," Eleventh Annual Design Awards, *Progressive Architecture* (January 1964), p. 130.